

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016. a määruse nr 103 „Asutustes täiendavate riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade määramise tingimused, riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade loetelu ning nende üle arvestuse pidamise kord“ muutmise“ eelnõu SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016. a määrust nr 103 „Asutustes täiendavate riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade määramise tingimused, riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade loetelu ning nende üle arvestuse pidamise kord“ (RT I, 05.07.2023, 23)¹.

Eelnõukohase määrusega muudetakse Siseministeeriumi valitsemisalasse kuuluva Sisekaitseakadeemia riigikaitsealise töökohustusega teenistuskohade piirmäära Siseministeeriumi esitatud taotluse alusel². Taotluse kohaselt on täpsustatud Sisekaitseakadeemia riigikaitseülesandeid, mille täitmiseks on vaja määrata rohkem riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohti. Seetõttu tõstetakse eelnõukohase määruse jõustumisel Sisekaitseakadeemia riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade piirmäära.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Kaitseministeeriumi kaitsevalmiduse osakond (e-post: kvoo@kaitseministeerium.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Eda Loo-Suun. Eelnõu ja seletuskirja toimetas keeleliselt Luisa Tõlkebüroo OÜ eesti keele vanemtoimetaja Helen Noormägi.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõus on üks muudatus, millega võimaldatakse Sisekaitseakadeemial riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtadeks määrata senise kuni 10 protsendi asemel kuni 50 protsenti asutuse teenistuskohadest. Muudatus tuleneb Siseministeeriumi taotlusest, mis põhineb Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 2021. a korraldusega nr 460 kehtestatud „Riigi kaitsetegevuse kaval“³ ja sellega seotud planeerimisdokumentidel. Riigi kaitsetegevuse kavas esitatakse omavahel seostatuna täidesaatva riigivõimu asutuste riigikaitseülesanded ja nende täitmiseks vajalikud tegevused. Kava tugineb riigikaitseülesandeid täitvate asutuste olemasolevatele võimetele, mis on vajalikud riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamiseks ja tõrjumiseks ning riigi toimimise tagamiseks kriisi ajal. Kava koostamisel lähtutakse ohustsenaariumidest ja see koostatakse kaheks aastaks.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei ole kasutatud uusi ega vähetuntud termineid.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023023?leiaKehtiv>.

² Siseministeeriumi 19. juuni 2023. a kiri nr 1-6/2782-1.

³ RT III, 28.12.2021, 22; <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122021022>.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõjud

Eelnõu vahetu sihtrühm on Sisekaitseakadeemia teenistujad. Eelnõu mõjutab Sisekaitseakadeemia, Kaitseressursside Ameti ja Kaitseväge töökorraldust ning riigi julgeolekut ja Kaitseväge sõjaaja üksuste koosseisu.

5.1. Mõju riigi julgeolekule ja Sisekaitseakadeemia töökorraldusele

Siseministeeriumi andmetel on Sisekaitseakadeemia kriisiaegne ja riigikaitse ülesanne korraldada siseturvalisuse tasemeõpet ja kriitilisi pädevusi andvaid täiendkoolitusi. Kriisi ajal vajalikud kursused ja nende maht on kokku lepitud Sisekaitseakadeemia ja kriise lahendavate asutuste vahel. Samuti on kokku lepitud Sisekaitseakadeemia roll ametiabi korraldamisel. Ülesande täitmiseks peab Sisekaitseakadeemia tagama vajaliku isikkoosseisu ja taristu – tagama lisaks väljaõpet vahetult läbi viivale personalile asutuse kriisiaegse juhtimise ja töökorralduse. Siseministeeriumi kinnitusele ei võimalda kehtiv Sisekaitseakadeemia riigikaitse ameti- ja töökohtade piirmäär täies mahus täita Riigi kaitsetegevuse kavas ja sellega seotud planeerimisdokumentides Sisekaitseakadeemiale määratud ülesandeid.

Siseministeeriumi selgituse järgi määratakse eelnõukohase määruse jõustumisel Sisekaitseakadeemias täiendavaid riigikaitse ameti- ja töökohti väljaõpet läbiviivatele kolledžite õppejõududele ja õppekorraldajatele ning juhtkonna ja halduse valdkonna vastutavatele teenistujatele. Lisaks on Siseministeeriumi hinnangul vaja ministeeriumi valitsemisala asutuste lahendatavate kriiside korral kasutada Sisekaitseakadeemia valdkondlike eksperditeadmisega teenistujaid (näiteks tõlke), kellest osa määratakse samuti riigikaitse ameti- ja töökohtadele. Siseministeeriumi hinnangul määratakse riigikaitse ameti- ja töökohtadele valdavalt akadeemia koosseisus olevad eriteenistujad.

Eelnõu avaldab positiivset mõju Siseministeeriumi valitsemisala riigikaitse ülesannete täitmisele ja seeläbi kriisiolukorras, sealhulgas sõjalise kriisi ajal, avaliku korra kaitsele ning siseturvalisusele tervikuna. Riigikaitse töökohtadega ameti- ja töökohtadele olev isik jätkab kriisiolukorras, sealhulgas sõjaseisukorra ajal, oma tööülesannete täitmist, talle võib seaduse alusel kehtestada riigist lahkumise piirangu ja kehtivad erisused töösuhte lõpetamisel, puhkeaja ning puhkuse arvestamisel.

5.2. Mõju sõjalisele riigikaitsele, Kaitseväge ja Kaitseressursside ameti töökorraldusele

Eelnõu mõjutab Kaitseväge sõjaaja üksuste koosseisu. Riigikaitse töökohtadega ameti- või töökohtadele töötavat isikut ei kutsuta lisaõppekogunemisele ja töötamine riigikaitse töökohtadega ameti- või töökohtadele on mobilisatsiooni kogunemiskohta mitteilmumist põhjendav takistus. Et tagada Kaitseväge sõjaaja üksuste formeerimine, ei ole sellisele isikule üldjuhul võimalik määrata sõjaväelise auastmega ametikohta Kaitseväge sõjaaja koosseisus ka juhul, kui tal on asjakohane väljaõpe. Riigikaitse ameti- ja töökohtade piirmäärade tõstmisega võib Sisekaitseakadeemias lisanduvate riigikaitse ameti- ja töökohtade piires suureneda nende isikute hulk, kellele on määratud või kellele tema ettevalmistuse põhjal saaks määrata

sõjaaja ametikoha, kuid ta tuleb sellelt vabastada või seda ei saa määrata, sest ta töötab riigikaitseametis või töökojal.

Sisekaitseakadeemia koosseisus oli 31. juuli 2024 seisuga 279 ameti- ja töökohta⁴. Kuni 31. juulini 2024 oluks eelnõukohase määruse jõustumisel Sisekaitseakadeemias võimalik riigikaitseametis töökohustusega ameti- ja töökohtadele määrata kuni 139 töötajat (eelnevalt kuni 27 töötajat). Alates 1. augustist 2024 määratakse Sisekaitseakadeemia teenistujate koosseisu suurus rektori käskkirjaga⁵ ning riigikaitseametis ameti- ja töökohtadele määratud teenistujate võimalik maksimumarv ega võimalik kaitseväekohustuslaste osakaal neist ei ole eelnõu koostamise ajal veel täpselt teada.

Eelnõu eelkirjeldatud mõju avaldub samas harva ning puudutab piiratud hulka ülesandeid ja nende täitmise seotud ameti- ja töökohti Sisekaitseakadeemias. Seetõttu ei ole eelnõu koondmõju oluline ning eelnõu koostamisel mõjuanalüüsi ei tehta.

Eelnõukohasel määruksel ei ole sotsiaalset mõju, mõju välissuhetele, mõju majandusele, mõju elu- ega looduskonnale, mõju regionaalarengule, mõju kohaliku omavalitsuse korraldusele ega muud mõju.

6. Määruse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevus, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõuga ei kaasne riigieelarvele lisakulu, sest riigikaitseametis töökohustusega ameti- või töökohtadele määramine ei muuda teenistuskoha ülesandeid ega too seetõttu eelduslikult kaasa vajadust täiendava töötasu või palga järele. Eelnõu rakendamise seotud riigieelarvele tulud.

7. Määruse jõustumine

Eelnõukohane määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Riigikantseleile, Siseministeriumile, Sisekaitseakadeemiale ja Rahandusministeriumile ning arvamuse avaldamiseks Kaitseväge ja Kaitseressursside Ametile, kellel eelnõu osas märkusi ja ettepanekuid ei olnud.

⁴ Siseministri 10. detsembri 2015. a määruse nr 70 „Sisekaitseakadeemia teenistuskohade koosseis“ § 1 lg 1.

⁵ Siseministri 1. juuli 2024. a määruse nr 17 „Siseministri määruste muutmine ja kehtetuks tunnistamine seoses Siseministeriumi valitsemisala asutuste pädevuse täpsustamisega“ § 4 p 2.